

Het kind en de bruid van de rekening

Tegen 2020 zouden er maar liefst 24 miljoen Chinese mannen zijn die geen geschikte levenspartner kunnen vinden in eigen land. In sommige zuidelijkere provincies zijn er verhoudingsgewijs 17 mannen voor elke 10 vrouwen. Sinds 1979 voert de Chinese overheid een vrij streng eenkindbeleid en na verloop van decennia hertekent dit de demografische kaart in het land. In India is er dan weer een tekort aan vrouwen en bruiden omdat baby-meisjes er vaak kort na de geboorte of reeds in de baarmoeder, als foetus, worden gedood. Zo ontloopt de familie de zware financiële en sociale last die deze meisjes hun bezorgen als gevolg van de traditie rond de schenking van een bruidsschat aan de ouders van de aanstaande echtgenoot.

In China is reeds drie decennia sprake van een actief eenkindbeleid dat van overheidswege in "goede banen" wordt geleid. Er gelden met dit beleid strikte regels voor

baar en er ontstaan discussies op het internet en zelfs in staatsmedia. De Nationale Bevolkings- en Familieplanningscommissie heeft meer oren naar de demografische

een groter deel van de bevolking en het bieden van meer mogelijkheden en ontwikkelingskansen aan "elke Chinees" zijn tevens voordelen, maar hier zijn de resultaten niet steeds schitterend te noemen. Miljoenen armere Chinezen (o.a. boeren, huispersoneel) kunnen onvoldoende meegenieten van de nieuwe welvaart en leven met beperkte voorzieningen, terwijl hun kinderen wegtrekken naar de steden. Op de enige kinderen rust doorgaans de

moeten zijn dan de anderen. Het (vrij drastisch) inperken van de bevolkingsexplosie geldt als sterk pluspunt, maar daartegenover staat dat China tegen 2040 een bevolking dreigt te krijgen waarvan maar de helft beroepsactief is - het aantal bejaarden stijgt immers voort, terwijl het aantal jongeren daalt - wat de pensioenen en ouderenzorg in gevaar brengt. Het eenkindbeleid resulteert verder nog in miljoenen ongeregistreerde geboortes, kinderen

De bevolking ervaart het eenkindbeleid als wreed en overbodig.

de geboortes die op alle niveaus worden opgevolgd; de naleving wordt op lokaal niveau gecontroleerd en koppels worden nauwgezet gevolgd; men werkt met certificaten en er zijn zware boetes voor overtreders; ten slotte zij er de grootschalige sterilisatiecampagnes. Kinderen worden in zo'n context het allerhoogste goed, dit terwijl de ouders eigenlijk geen handelingsvrijheid hebben wat hun nakomelingschap betreft.

en economische argumenten en denkt na over een beleidswijziging. Ook durven mondige burgers steeds luider hun mening te geven over het keurslijf waarin ze worden gedwongen. Het is interessant om even stil te staan bij de gevolgen van een eenkindbeleid op langere termijn.

Verwend en overgevoelig

Het inhalen van de economische achterstand van China na enkele decennia maoïsme was het hoofdmotief voor het beleid. Inderdaad, daar is men sterk in geslaagd. Het sneller realiseren van betere levensomstandigheden voor

... miljoenen ongeregistreerde geboortes, kinderen die officieel niet bestaan, en ettelijke (gedwongen) abortussen.

zware last het te moeten waarmaken op school en later in de maatschappij. Deze kinderen zouden bovendien verwerder, kwetsbaarder en zelfs "overgevoelig" zijn. Ze krijgen als waarde vooral mee dat ze goed, liefst beter,

die officieel niet bestaan, en leidt tot ettelijke (gedwongen) abortussen op ongewenste foetussen. Ongewenste baby's (vaak meisjes) worden verkocht op de zwarte markt, komen makkelijker terecht in de mensenhandel, of worden

als "overbodige" kinderen afgestaan voor buitenlandse adoptie. Een éénkindbeleid kost bovendien handenvol geld aan informatieverstrekking, campagne voeren, administratiewerk, controles,... Ook stijgende cijfers voor vrouwenontvoeringen, prostitutie en illegale huwelijken komen op conto van het beleid. Omdat seksualiteit eerder losgekoppeld raakt van het gezin, wordt genot bovendien meer een drijfveer op zich, wat dan wel een bevrijdende seksuele revolutie veroorzaakt, maar evengoed ook tot meer ontrouw en echtscheidingen leidt. De bevolking ervaart het eenkindbeleid meestal als wreed en overbodig. Het protest tegen de vaak tegengestelde dynamieken van extreme vermarkting en anderzijds staatscontrole, zwelt aan. Het laten primeren van het collectieve belang op het vlak van reproductie (in functie van het kapitalisme!) brengt een zekere vervreemding voort. Mensen ervaren het als een aantasting van hun waardigheid; Chinese vrouwen en mannen willen als ouders en mensen gehoord en behandeld worden.

Dood aan de meisjes

In India worden de meeste huwelijken nog steeds georganiseerd door de ouders. Voor het uithuwelijken van dochters moet een bruidsschat worden betaald - een diepgewortelde culturele traditie - hoewel dat al enige tijd officieel verboden is. De bruidsschat bestaat uit goederen of een mooie som geld en wordt gezien als een vorm van compensatie voor het in trekken bij de schoonouders. De keerzijde is dat de ouders

uitvoeren voor geslachtsbepaling, te bestraffen. Intussen zijn er echter mobiele echoapparaten waarmee men naar de zwangere vrouwen trekt, en de klinieken houden hun eigen reclamecampagnes. De bruidsschattraditie geeft ouders angst mee om meisjes te krijgen. Voor de armste mensen worden dochters immers een ondraaglijke last, want zonder bruidsschat zijn de dochters niet huwbaar. Meisjes zijn daarom in de ogen van deze samenleving veelal minderwaardig,

Voor de armste mensen worden dochters een ondraaglijke financiële last.

hun dochters hierdoor vooral als een last beschouwen: ze brengen niets op, kosten alleen maar geld, en ze kunnen later, als ze oud zijn, ook niet voor hen zorgen. In India wordt vandaag de dag dientengevolge zeer frequent aan geslachtsscreening gedaan, waarop meisjesfoetussen vaak alras worden geaborteerd; meisjesbaby's worden vlak na de geboorte gedood (vaak via vergiftiging of verstikking). De voorbije decennia zouden in India miljoenen foetussen en baby's zijn gedood louter en alleen vanwege hun geslacht.

De regering zet wel informatie- of waarschuwingcampagnes op om dit tegen te gaan en probeert de klinieken die prenatale echo's

ook al moeten zij wel de kinderen baren. Soms worden de bruiden, als de bruidsschat niet naar wens is, zelfs vermoord. Meisjes die wél kunnen opgroeien, en dat aantal neemt toe, blijven het vaak moeilijk hebben, zelfs al telt de samenleving meer studerende en werkende vrouwen.

Mensenrechten

Net zoals in China domineert een - weliswaar in zijn concrete gestalte verschillende - economische logica, met alle dramatische sociale gevolgen van dien: vrouwenontvoeringen en -handel, meer verkrachtingen, meer weesmeisjes en tal van kinderen die officieel niet bestaan.

Zowel in China als in India worden de mensenrechten geschonden: in het ene geval hebben de ouders geen reproductieve keuzevrijheid, in het andere geval krijgen de ongeboren meisjes geen recht op leven of wacht hen vaak een moeilijk bestaan waarin ze voor hun rechten moeten vechten. Is het niet vreemd dat in Indië net romantische tv-series en zeemzoete Bollywoodfilms over hunkerende geliefden zo populair zijn?

Zonder vrouwen wordt het nochtans heel moeilijk voor een samenleving om te overleven... Een intelligente Indiase regisseur draaide een onthutsende film over de mogelijke toekomst van een land dat op dergelijke manier omgaat met meisjes en vrouwen; deze kwam na veel moeite in de bioscopen. Ngo's proberen er met moeilijk ingezamelde budgetten de mensen wakker te schudden en een debat op gang te brengen. Evident is dit niet, aangezien ongeveer een derde van de bevolking in India ongeletterd is. Ook proberen ngo's campagne te voeren over geboorteregistratie om de mensen op het belang ervan te wijzen. Het wordt zeker ook interessant om te zien wat China zal ondernemen nu duidelijker wordt dat er ook een prijs kleeft aan een rigoureuze vorm van geboortebepaling.

Sien Simoens, educatief medewerker HVV